

Quicksan Wet natuurbescherming

Ontwikkeling Zonnepark Woudhuizermark, Apeldoorn

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:

Ventolines
D. Vaartjes
Buit 15
8305 BB Emmeloord

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	201097
Datum:	1-4-2021
Projectleider:	N. Otten
Opgesteld:	N. Otten
Gecontroleerd:	M. Leenen
Status:	Definitief
Versie:	1

© 2020 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding.....	5
2	Huidige situatie en ontwikkeling.....	6
2.1	Huidige situatie.....	6
2.2	Voorgenomen ontwikkeling.....	6
3	Natuurwetgeving en -beleid.....	10
3.1	Inleiding.....	10
3.2	Bescherming van soorten.....	10
3.3	Bescherming van gebieden.....	10
3.4	Bescherming van houtopstanden.....	11
3.5	Gelders Natuurnetwerk.....	12
4	Toetsing Groene Ontwikkelingszone Gelderland.....	14
4.1	Natuurdoelen en -kwaliteit.....	14
4.2	Groene ontwikkelingszone.....	14
4.3	Verordening Groene Balans.....	14
4.4	Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen.....	15
4.5	Toetsing ontwikkeling.....	15
4.5.1	Kwaliteit.....	15
4.5.2	Kwantiteit.....	16
4.5.3	Samenhang.....	16
4.6	Conclusie.....	16
5	Methode.....	17
5.1	Inleiding.....	17
5.2	Bureauonderzoek.....	17
5.3	Terreinbezoek.....	17
6	Beschermde soorten.....	18
6.1	Planten.....	18
6.2	Zoogdieren.....	18
6.2.1	Vleermuizen.....	18
6.2.2	Overige zoogdieren.....	20
6.3	Vogels.....	23
6.4	Reptielen.....	24
6.5	Amfibieën.....	25

6.6	Vissen.....	25
6.7	Ongewervelden	26
7	Conclusie	27
7.1	Beschermde soorten.....	27
7.1.1	Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt	27
7.1.2	Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt	27
7.1.3	Algemene zorgplicht	28
7.2	Bescherming houtopstanden	28
7.3	Gelders Natuurnetwerk	28
7.4	Groene ontwikkelingszone	28
7.5	Natuurontwikkeling	29
7.6	Uitvoerbaarheid van de plannen	30
7.7	Geldigheid rapportage.....	30
8	Literatuur	31
	Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving.....	32

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens om een zonnepark te realiseren van 13.01 hectare langs de A50 ten oosten van Apeldoorn. Hierbij zal een voormalig maisakker worden omgevormd tot zonnepark welke landschappelijk zal worden ingepast.

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een verkennend onderzoek. Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

Omdat op voorhand al duidelijk was dat het plangebied ligt binnen de begrenzing van de Groene Ontwikkelingszone is in deze rapportage (H4) een korte toetsing opgenomen aan de hand van het hiervoor opgestelde beleid.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ter grootte van 13.01 hectare ligt ten oosten van Apeldoorn en is omsloten door de A50 (westen), de N345 (noorden) en Woudhuizermark (zuiden) (afbeelding 1). Het huidige gebruik van het plangebied is grotendeels agrarisch (maisakker) en was ten tijde van het veldbezoek begroeid met kruiden als vogelmuur, grote brandnetel en zachte ooievaarsbek. Daarnaast lopen er enkele sloten door en rondom het plangebied welke variëren van matig voedselrijk tot voedselrijk. De gehele oostgrens van het plangebied grenst aan een boselement wat voornamelijk bestaat uit beuken, berken en eiken met een ondergroei van blauwe bosbes, wilde kamperfoelie, eikvaren en incidenteel jeneverbes. De verdere omgeving is tweeledig, het zuiden en het westen van het plangebied bestaat grotendeels uit bebouwing (woningen en bedrijfspanden) en infrastructuur. Het noorden en oosten bestaat voornamelijk uit een zeer kleinschalig landschap, waaronder het Woudhuizerbos, wat wordt afgewisseld met kleine agrarische percelen.

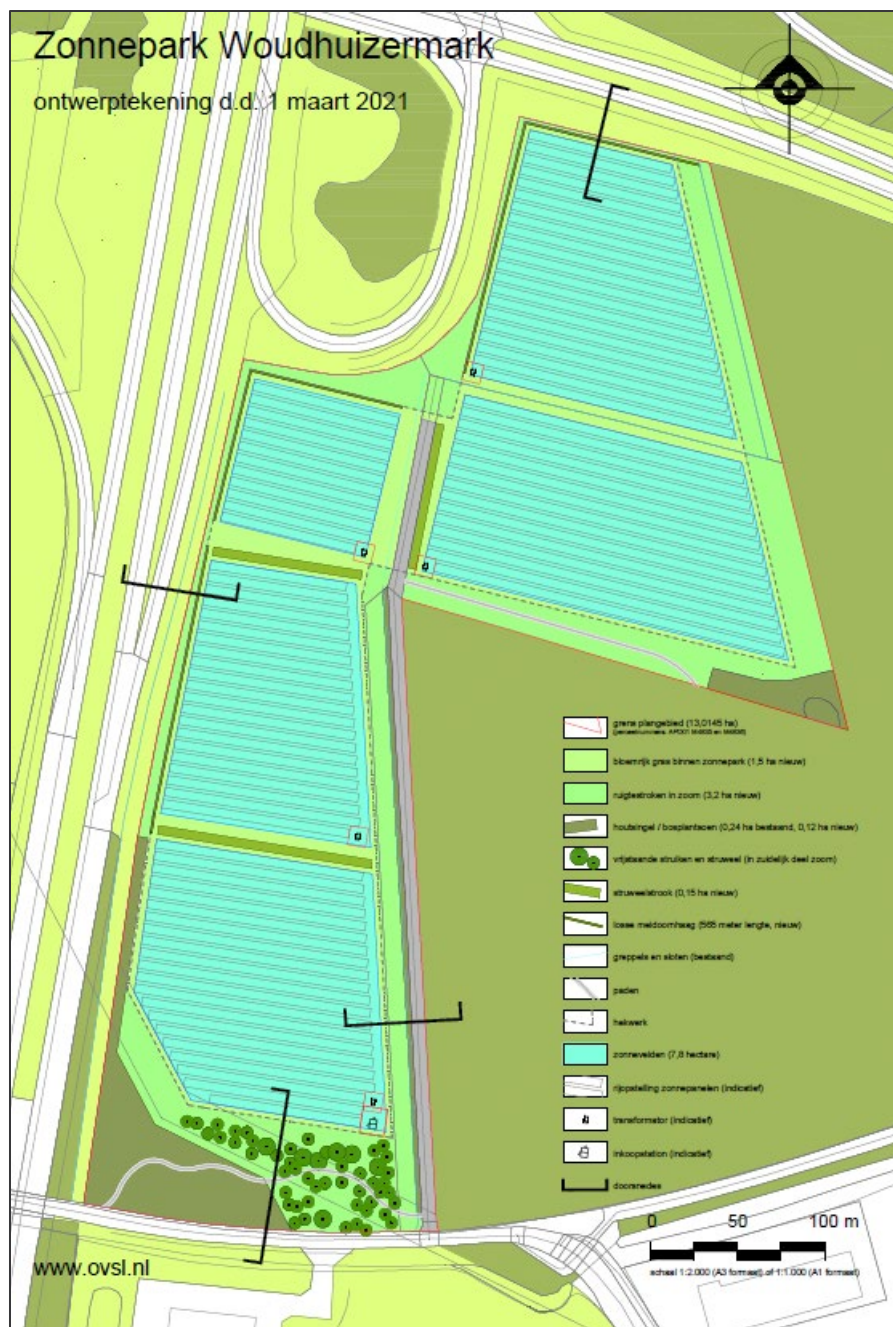
2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De gemeente Apeldoorn heeft in een afwegingskader voor Apeldoornse zonneparken een verdeling aangegeven van het oppervlakte van zonnepanelen en de landschappelijke inpassing. Hierbij dient 40% van het plangebied gebruikt te worden voor de landschappelijke inpassing van het zonnepark. Vooralsnog zijn er al verschillende uitgangspunten bekend over het aan te leggen zonnepark (afbeelding 2):

- 40% (57% indien ook de ruimte tussen de panelen wordt meegenomen) van het plangebied wordt gebruikt voor het landschappelijk inpassen van het zonnepark;
- plaatsen van panelen middels een zuid georiënteerde veldopstelling met een maximale hoogte van 2 meter boven het maaiveld;
- het behouden en versterken van houtopstanden binnen en aan de randen van het plangebied;
- het creëren van 1,5 ha bloem- en kruidenrijk grasland rondom het zonnepark;
- het creëren van 2,3 ha bloem- en kruidenrijk grasland tussen de panelen;
- realiseren 3,2 ha aan ruigtestroken;
- aanplanten 565 meter aan meidoorn/sleedoornhaag;
- aanplanten 0,63 ha aan bosplantsoen en houtsingel;
- aanplanten van vrijstaande inheemse struiksoorten in het zuiden van het plangebied;
- realiseren van een wandelpad door het zuidelijke gedeelte van het zonnepark;
- plaatsen van een hekwerk wat op meerdere punten 20 cm boven het maaiveld begint ten behoeve van de doorkruisbaarheid van het plangebied voor kleine zoogdieren;
- behouden aanwezige waterelementen, mogelijk worden deze nog versterkt middels natuurvriendelijke oevers.

Afbeelding 1: Ligging plangebied (ESRI, 2020).

Afbeelding 2: Inrichtingsplan zonnepark Woudhuizermark (bron: OVSL).

Afbeelding 3: Impressie plangebied, situatie op 01-12-2020.

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze leidt tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer er sprake is van een overtreding dient er onderzocht te worden of er een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale Wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedenbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

In de directe omgeving van het plangebied liggen geen Natura 2000-gebieden. Op ongeveer 5,2 km afstand ligt het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied de Veluwe. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een AERIUS-berekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Deze berekening wordt uitgevoerd in een afzonderlijke rapportage.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het omhakken of rooien van bomen is gelet op de Wet natuurbescherming niet zomaar toegestaan. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de 'bebouwde kom Verkeerswet'. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom indien kap plaatsvindt in een houtopstand. Veelal geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

De voorgenomen kap van een houtopstand hoeft niet gemeld te worden als het gaat om:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden.
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

- het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode.

De provincie kan een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moeten er meestal ook nieuwe bomen worden aangeplant. De provincie kan een ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Mogelijk is ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet apart van elkaar uitgevoerd worden.

Gevolgen plangebied

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

3.5 Gelders Natuurnetwerk

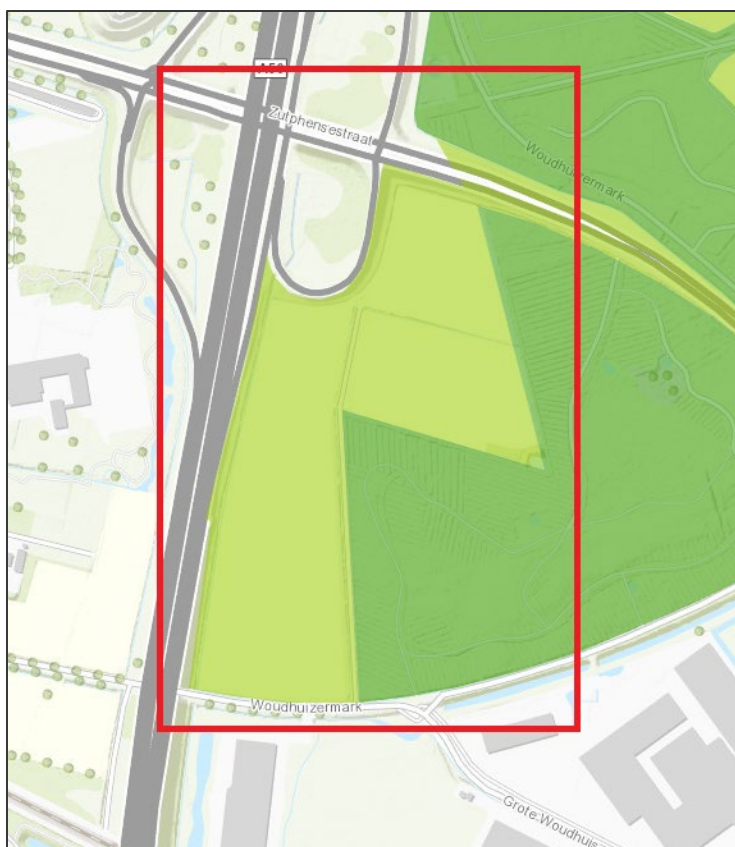
Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Provincies hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De Groene Ontwikkelingszone (GO) bestaat uit terreinen met een andere bestemming gelegen in de voormalige EHS.

Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van het GNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren.

Gevolgen plangebied

Het plangebied valt als geheel binnen de begrenzing van de Groene Ontwikkelingszone (GO) van de provincie Gelderland (afbeelding 4). Daarnaast grenst het aan begrensd GNN-gebied, in de provincie Gelderland bestaat er voor deze natuurgebieden echter geen externe werking. Een negatief effect op begrensd GNN-gebied kan derhalve worden uitgesloten. Een negatief effect op de Groene ontwikkelingszone wordt niet verwacht, omdat het plangebied vrijwel uitsluitend uit maisakker bestaat. Omdat er echter wordt gewerkt in afwijken van het bestemmingsplan of met een wijziging van het bestemmingsplan dient dit wel getoetst te worden aan de aangewezen ontwikkelingsdoelen van natuur en landschap binnen de GO. Of de geplande ontwikkeling valt binnen deze ontwikkelingsdoelen zal verder worden uitgewerkt in hoofdstuk 4.

Afbeelding 4: Ligging plangebied ten opzichte van het GNN (donker groen) en de GO (licht groen) (Provincie Gelderland, 2020).

4 Toetsing Groene Ontwikkelingszone Gelderland

4.1 Natuurdoelen en -kwaliteit

De provincie Gelderland is onderverdeeld in deelgebieden. Voor elk deelgebied is een beschrijving van de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het GNN en de GO. Bij de toetsing van de ontwikkeling zijn drie onderdelen van belang; kwaliteit, kwantiteit en samenhang. Kwaliteit gaat over het 'type' natuur. Kwantiteit gaat over de oppervlakte, en samenhang gaat over versnippering van gebieden. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zullen de te beschermen en te behouden wezenlijke waarden en kenmerken voor het plangebied moeten worden gespecificeerd. De wezenlijke waarden en kenmerken zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de ontwikkelingsdoelen voor het gebied. Hiernaast is de GO verwerkt in de Verordening Groene Balans.

4.2 Groene ontwikkelingszone

De provincie Gelderland streeft naar een ontwikkeling van functiecombinaties van natuur met andere (economische) functies welke substantieel bijdragen aan het versterken van de ecologische samenhang van natuur van het GNN en het omringende landschap. Het gaat hierbij veelal om agrarische gronden welke middels ontwikkelingsdoelen worden getracht de aansluiting op omliggende GNN gebieden te versterken en de samenhang te verbeteren.

4.3 Verordening Groene Balans

Ruimtelijke ontwikkelingen waarbij een wijziging van het bestemmingsplan plaatsvindt zijn gebonden aan de volgende voorwaarden:

"Medewerking aan wijziging c.q. herziening van het bestemmingsplan dan wel een omgevingsvergunning voor een ruimtelijke ontwikkeling in het buitengebied, welke leidt tot versterking c.q. ruimtebeslag dat weliswaar ruimtelijke inpasbaar is (vanuit oogpunt van een goede ruimtelijke ordening) maar ten koste gaat van de groene buitenruimte vindt alleen plaats indien:

- er naar het oordeel van burgemeester en wethouders voldoende landschappelijke inpassing ter plaatse plaatsvindt;*
- er naar het oordeel van burgemeester en wethouders sprake is van een goede stedenbouwkundige c.q. landschapsarchitectonische kwaliteit van de ruimtelijke ingreep;*
- een bijdrage plaatsvindt aan de (substantiële) versterking van de kernkwaliteit van het landelijke gebied. De versterking van de kernkwaliteit vindt plaats ter plekke dan wel elders binnen de Groene Ontwikkelingszone."*

Zoals hier aangegeven moeten de kernkwaliteiten substantieel worden versterkt, dit is het geval en kan hard worden gemaakt door te kijken naar de geplande landschappelijke inpassing (zie H2.2). Deze substantiële versterking is ook noodzakelijk om te voldoen aan de kernkwaliteiten welke worden gesteld aan de GO en staan hieronder verder uitgewerkt.

4.4 Kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen

Het te ontwikkelen zonnepark ligt binnen het deelgebied 141 Apeldoorn – Twello. Voor dit deelgebied zijn de volgende kernkwaliteiten aangewezen:

- overgangsgebied tussen de Veluwe en de IJsselvallei met alle gradiënten en kwelzones die daarbij horen, overwegend het lage deel;
- onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe;
- ecologische verbinding Oost-Veluwe - IJssel langs de weteringen en het Apeldoorns Kanaal;
- ecologische verbinding Fliert: Woudhuis – IJssel;
- de ecologische verbindingen brengen samenhang in de verspreide natuurelementen, kleine en grote landgoederen en ondersteunen de Groene Mal;
- Parel Noordijk: landgoedbos op relatief rijke bodem op de overgang van zand naar klei;
- ook op andere landgoederen en buitenplaatsen rijke, vochtige bossen;
- leefgebied das;
- leefgebied kamsalamander;
- groene wiggen in de stad en Groene Mal;
- cultuurhistorische waarden van o.m. nederzettingen, oude ontginningen (enken) en boerderijen;
- landgoederen, o.m. Woudhuis, met natte bosjes;
- kleinschalig landschap met veel opgaande landschapselementen en kleinere natuurontwikkelingsgebieden (bijv. Kraaigraaf);
- abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir;
- ecosysteemdiensten: recreatie, drinkwater;
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied.

Daarnaast zijn voor de GO-zones binnen dit deelgebieden de volgende ontwikkelingsdoelen aangewezen:

1. ontwikkeling ecologische verbinding Fliert: Woudhuis - IJssel (Dorperwaarden, Wilperwaarden): singels, graslanden, plas-drasbermen en moeraszones, aansluitend op het omringende landschap;
2. ontwikkeling verbindingen tussen cultuurgronden IJsseldal en Veluwe en vermindering barrièrewerking A50 en N344;
3. ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden;
4. ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën;
5. ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen;
6. ontwikkeling van het kleinschalig landschap langs de voet van de Veluwe; houtsingels, beken en (schrale) graslanden.

4.5 Toetsing ontwikkeling

Bij het toetsen van ontwikkelingen aan GO- en GNN-beleid dient gekeken te worden naar drie belangen: kwaliteit, kwantiteit en samenhang. De invloed van de geplande ontwikkeling van een zonnepark op deze belangen worden hieronder beschreven.

4.5.1 Kwaliteit

De geplande ontwikkeling zal naar verwachting een significant positieve invloed hebben op de kwaliteit van het GO. Dit heeft onder andere te maken met de maar beperkt aanwezige natuurwaarden in de huidige situatie. Het betreft een maisakker welke voornamelijk bestaat uit een monocultuur van gewassen (in dit geval mais). Er is hierdoor weinig diversiteit, in zowel soortenrijkdom als structuur, aanwezig in de huidige situatie van het plangebied. Daarnaast wordt het plangebied bemest, deze bemesting zorgt ook voor bemesting en uitspoeling van meststoffen (ook) in de randbeplanting van het plangebied en de omliggende waterelementen. Maisakkers worden echter ook wel gebruikt als onderdeel van het foerageergebied van das zoals beschreven in H6.2.2. Doordat 40% van het zonnepark landschappelijk moet worden ingepast zal er veel ruimte zijn voor het ontwikkelen van natuur (vergroten van de kwaliteit en leefgebied das). Hierbij worden verschillende landschappelijke inpassingen gecreëerd welke een positief effect hebben op de kwaliteit van het gebied. Het gaat hierbij onder andere om:

- Versterken van houtopstanden.
- Creëren bloem- en kruidenrijk grasland.
- Realiseren van ruigtestroken.
- Aanplanten van struweel.
- Aanplanten van mei/sleedoornhagen.

Deze landschappelijke inpassingen zullen door het toenemen van structuur en voedselmogelijkheden (o.a. bessen & muizen) weer prima kunnen functioneren als leefgebied voor das. Doordat het hekwerk op een aantal plaatsen circa 20 cm boven het maaiveld uitsteekt blijft het plangebied ook toegankelijk voor das. Door werkzaamheden uitsluitend overdag uit te voeren blijft het plangebied ook tijdens de aanleg beschikbaar.

Daarnaast sluiten de gemaakte plannen vrijwel perfect aan op meerdere ontwikkelingsdoelen voor de GO binnen deelgebied 141 Apeldoorn – Twello (doelen 3, 5 & 6 van H4.3).

4.5.2 Kwantiteit

Het gehele plangebied blijft behouden binnen de GO, er is hierdoor geen sprake van een afname van areaal of verlies van leefgebied. De geplande ontwikkeling zorgt er alleen voor de deze beter aansluit bij de opgestelde ontwikkelingsdoelen voor de GO dan in de huidige situatie het geval is.

Verstoring

Er kan tevens verstoring plaatsvinden, welke afbreuk doet aan de kwaliteit en de kwantiteit van het plangebied. Deze verstoring zal voornamelijk van tijdelijke aard zijn tijdens de realisatie en inrichting van het zonnepark en is van toepassing op omliggende vogel- en zoogdier soorten (zie H6.2.2 & 6.3). Hierbij wordt gewerkt tijdens daglicht en buiten het broedseizoen om verstoring tot een minimum te beperken. De permanente verstoring zal enkel bestaan uit het maaien en onderhouden van het zonnepark. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid niet meer verstoring met zich meebrengen dan in het huidige agrarische gebruik het geval is. Daarnaast gebeuren deze werkzaamheden ook altijd gedurende lichte omstandigheden. Als laatste zal deze verstoring ook vrijwel in het niet vallen met de geluidsverstoring van de omliggende A50 en de N345 welke direct aan het plangebied grenzen.

4.5.3 Samenhang

Het plangebied wordt aan de oostkant vrijwel geheel begrensd door GNN-gebied. De geplande ontwikkeling vergroot de samenhang met dit GNN gebied met habitatype N15.02 (Dennen-, eiken- en beukenbos). Deze samenhang wordt vergroot door het versterken van deze bouselementen, het aanplanten van hagen en het aanplanten van struweel binnen het plangebied. Hierbij wordt gebruik gemaakt van inheemse beplanting welke in sommige gevallen direct aansluiten op al aanwezige plantensoorten binnen het GNN-gebied. De overgang van het bos naar het perceel wordt daarmee minder hard. Daarnaast vergroot het ook de samenhang met het omliggende kleinschalige landschap van Het Woudhuizerbos. Door het aanplanten van opgaande beplanting versterkt dit het kleinschalige landschap in en rondom dit bos. Daarnaast heeft het stoppen met bemesting en het creëren van ruigtes en bloem- en kruidenrijk grasland eveneens een positief effect op de samenhang met de omliggende bouselementen en de hierbinnen aanwezige natuurwaarden.

4.6 Conclusie

De geplande ontwikkeling van het zonnepark aan de Woudhuizermark te Apeldoorn is niet in strijd met de kernkwaliteiten van het deelgebied 141 Apeldoorn – Twello en de hiervoor opgestelde ontwikkelingsdoelstellingen binnen de GO. Er vindt geen negatief effect plaats op de kwaliteit, kwantiteit en de samenhang van het gebied. Voor de onderdelen kwaliteit en samenhang wordt tevens zelfs een positief effect verwacht. Hierdoor wordt de geplande ontwikkeling uitvoerbaar geacht voor het onderdeel gebiedsbescherming van het GNN en de GO.

5 Methode

5.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

5.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is indien beschikbaar gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) (NDFF, 2020).
- De landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, is gebruikt om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of data van de waarnemingen waren daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer) en kunnen daardoor betrekking hebben op waarnemingen buiten het plangebied.
- De flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerder onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken zijn opgeslagen in deze database.

5.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door N. Otten uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (zie kader). Het veldbezoek is uitgevoerd op 01-12-2020 bij 9°C, half bewolkt weer en windkracht 1 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

6 Beschermde soorten

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

6.1 Planten

Voorkomen en functie

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Gezien het huidige landgebruik (agrarisch) was dit ook niet de verwachting. Op de akker zijn voornamelijk soorten waargenomen van zeer voedselrijke gronden als zachte ooievaarsbek, vogelmuur, kleine veldkers en grote brandnetel. In de sloten van het plangebied zijn soorten waargenomen van matig voedselrijke tot voedselrijke wateren als egelboterbloem, kikkerbeet, gewoon sterrenkroos en waterviolier.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden op basis van het aanwezige biotoop niet verwacht en kunnen worden uitgesloten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde. Waterviolier is wel een indicator van kwel, het stoppen met bemesting binnen het plangebied en mogelijk ook het graven van natuurvriendelijke oevers zou mogelijkheden kunnen bieden voor de ontwikkeling van een soortenrijke onderwater en oever vegetatie in en rondom het plangebied.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde flora niet noodzakelijk. Er liggen wel kansen voor het ontwikkelen van vegetatief soortenrijke onderwater en oever vegetatie door het stoppen met bemesten en graven van natuurvriendelijke oevers. Soorten als waterviolier zijn indicierend voor een goede waterkwaliteit.

6.2 Zoogdieren

6.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied. In het plangebied kunnen de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, bosvleermuis, laatvlieger, franjestaart en gewone grootoorvleermuizen.

Verblijfplaats

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen (zie kader - Vleermuisverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en bosvleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Gebouwen

Binnen het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig, derhalve ontbreken potentieel geschikte verblijfplaatsen voor gebouw bewonende soorten.

Bomen

Binnen het plangebied zijn vrijwel geen bomen aanwezig, de wel aanwezige bomen bestaan uit een zomereik langs de Woudhuizermark en een witte els in het verlengde van het uitstekende bosomelement, in het midden van het plangebied. Beide bomen zijn relatief dun (< 40 cm) en bevatten geen potentieel geschikte holtes voor boom bewonende vleermuissoorten.

Foerageergebied en vliegroutes

De randen van het plangebied, langs het bosomelement zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De omgeving van het plangebied is ten noorden en ten oosten ook erg geschikt. Dit komt door de aanwezigheid van veel luwe zones welke vleermuizen graag gebruiken om in te foerageren. Naast het foerageergebied gebruiken vleermuizen lijnvormige elementen om zich langs te verplaatsen als houtwallen en bosranden. De bosrand langs de oostgrens van het plangebied wordt mogelijk als dusdanig gebruikt.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven (zie ook kader - Foerageergebieden en vliegroutes).

Vanwege het ontbreken van potentieel geschikte verblijfplaatsen in gebouwen en bomen kunnen negatieve effecten op verblijfplaatsen op voorhand worden uitgesloten. Met betrekking tot het mogelijk aanwezige foerageergebied en vliegroute zijn negatieve effecten niet te verwachten. Er worden geen bomen gekapt waardoor deze bosrand beschikbaar blijft voor vleermuizen. Het landschappelijk inrichten zorgt vermoedelijk voor een toename aan geschikt leefgebied door het toenemen van beplanting (structuur). Wel dient rekening gehouden te worden met verlichting, de aanleg van het zonnepark dient gedurende lichte omstandigheden na zonsopkomst en voor zonsondergang te worden uitgevoerd om licht verstoring te voorkomen. Dit geldt alleen voor de periode vanaf 1 maart tot en met 30 november (periode dat vleermuizen actief zijn). Buiten deze periode hoeft geen rekening gehouden te worden met het werken gedurende donkerte.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen niet noodzakelijk indien gewerkt wordt gedurende daglicht, na zonsopkomst en voor

zonsondergang in de periode 1 maart tot en met 30 november. Buiten deze periode zijn vleermuizen niet actief en kunnen ook gedurende donkere tijdstippen werkzaamheden worden uitgevoerd.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

6.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Op basis van het aanwezige biotoop, sporen, literatuurgegevens en expertise zijn onder andere de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied aanwezig of te verwachten: ree, haas, vos, egel en diverse algemene muizen. Deze soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leef- en foerageergebied. Daarnaast maken een aantal van het plangebied gebruik als migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Binnen of rondom het plangebied komen ook enkele beschermde soorten voor zonder provinciale vrijstelling als bunzing, boommarter, das, eekhoorn, steenmarter en wezel. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen of potentieel geschikte verblijfplaatsen van bovenstaande soorten vastgesteld.

Soorten als bunzing, steenmarter en wezel maken graag gebruik van takkenrillen, stenenhopen en dicht struweel als verblijfplaats. Dergelijke elementen zijn niet binnen het plangebied aanwezig, deze soorten kunnen echter wel geregeld gebruik maken van het plangebied als onderdeel van het leefgebied. Gezien de agrarische inrichting in een groene omgeving betreft dit geen essentieel leefgebied.

Boommarter en eekhoorn zijn boombewonend soorten en komen mogelijk voor in de omliggende bosclementen. Mogelijke verblijfplaatsen in de vorm van grote holtes of nesten van eekhoorn zijn hier en binnen het plangebied zelf niet vastgesteld. Mogelijk maken beide soorten incidenteel gebruik van de maisakker om op te foerageren.

Verblijfplaatsen van das in de vorm van een burcht zijn binnen het plangebied niet waargenomen, deze zijn ook niet waargenomen in de rand van het bosclement langs het perceel. Door faunabeheerders is echter wel een dassenburcht vastgesteld op circa 110-120 meter afstand, ten oosten van het plangebied (afbeelding 6). Binnen het plangebied zijn echter tijdens het veldbezoek wel graafputjes (graafsporen) waargenomen van foeragerende dassen in het noorden van het plangebied. Daarnaast zijn ook waarnemingen bekend van faunabeheerders van de gemeente welke ook in het zuiden sporen hebben gevonden (afbeelding 5 & 6). Vanuit deze dassenburcht is ook een wissel vastgesteld tussen het plangebied en de dassenburcht. Hieruit kan worden opgemaakt dat het agrarische perceel en de omliggende randen worden gebruikt als onderdeel van het foerageergebied maar de geplande realisatie van een zonnepark geen invloed heeft op het functioneren van de dassenburcht zelf.

Afbeelding 5: Graafsporen van das binnen en aan de rand van het plangebied.

Realisatie zonnepark, Apeldoorn

Afbeelding 6: Locaties van de gevonden graafputjes in en rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal naar verwachting niet leiden tot een verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Daarnaast is voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor de bovenstaande soorten als bunzing, boomarter, eekhoorn, steenarter en wezel geldt dat verblijfplaatsen in en rondom het plangebied niet zijn aangetroffen. Mogelijk maken enkele soorten incidenteel gebruik van het plangebied als onderdeel van het leefgebied. Dit leefgebied blijft beschikbaar na de ontwikkeling van het zonnepark doordat het hekwerk op verschillende plekken 20 cm ruimte laat tussen het hekwerk en het maaiveld. Negatieve effecten op bovenstaande soorten zijn derhalve uitgesloten.

Voor das maakt het plangebied onderdeel uit van het foerageergebied. Het intensief beheerde perceel ondersteund mogelijk een omvangrijke hoeveelheid regenwormen, onderdeel van het voedselpalet van das. Door het stoppen van bemesten zullen regenwormen niet geheel verdwijnen vanuit het plangebied maar mogelijk wel in aantal afnemen. Door het landschappelijk inpassen van het zonnepark wordt dit foerageergebied gecompenseerd, de volgende inpassingen zullen het foerageergebied van das ten goede komen:

- realiseren 3,2 ha aan ruigtestroken;
- aanplanten 565 meter aan meidoorn/sleedoornhaag;
- aanplanten 0,63 ha aan bosplantsoen en houtsingel;
- aanplanten van vrijstaande inheemse struiksoorten in het zuiden van het plangebied;

Deze landschappelijke inpassing zal zorgen voor een toename van aantallen muizen, slakken en kevers. Daarnaast zal er sprake zijn van een toename aan bessen vanuit de aanwezige struiksoorten, welke eveneens als voedsel kunnen dienen voor das. Hieraan kan worden toegevoegd dat het plangebied voor 57% niet met panelen zal worden bedekt en het gehele plangebied ten allen tijde toegankelijk zal zijn, onder andere via faunapassages. Om tijdelijke verstoring te voorkomen en te garanderen dat het plangebied altijd toegankelijk is voor das dienen werkzaamheden plaats te vinden na zonsopkomst en voor zonsondergang. Mogelijk levert er jaarrond zelfs een verbetering op van het foerageergebied omdat het voedselaanbod meer divers wordt. Indien regenwormen gedurende koude of zeer droge omstandigheden lastig bereikbaar zijn kunnen muizen, bessen, slakken en kevers verspreid over het jaar dassen van voedsel voorzien. Ditzelfde geldt voor mais welke ook slechts een kort gedeelte van het jaar beschikbaar is binnen het plangebied en geen jaarrond beschikbaar voedsel is voor een soort als das.

Deze landschappelijke inpassingen en zorgvuldige manier van werken zullen door het toenemen van structuur en voedselmogelijkheden (o.a. bessen & muizen) het verlies aan regenwormen kunnen compenseren. Hierdoor kan een negatief (tijdelijk) effect op het foerageergebied van das op voorhand worden uitgesloten.

Het realiseren van een wandelpad in het uiterste zuiden van het plangebied zal ook geen negatief effect veroorzaken. De enkele wandelaars welke het zonnepark hiervoor zullen gebruiken zullen voornamelijk gedurende daglicht aanwezig zijn, de momenten waarop das in rust is. Indien ook 'nachts mensen van dit pad gebruik zullen maken zullen dit dusdanig kleine aantallen zijn dat de verstoring niet groter zal zijn dan de zuidelijk gelegen Woudhuizermark en het bijbehorende verkeer.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk indien gewerkt wordt na zonsopkomst en voor zonsondergang.

6.3 Vogels

Voorkomen en functie

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels.

Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen. Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Jaarrond beschermde nesten

Verblijfplaatsen van vogelsoorten, of aanwijzingen (horsten, braakballen of uitwerpselen) hiertoe, die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruikmaken zijn niet aangetroffen binnen het plangebied en worden op basis van de aanwezige terreintypen ook niet verwacht. Dit komt omdat bebouwing geheel ontbreekt en er bijna geen bomen aanwezig zijn binnen het plangebied. In het omliggende boselement zijn ook geen nesten/horsten aanwezig van soorten met jaarrond beschermde nesten. Mogelijk dat enkele soorten jaarrond beschermde nesten wel het plangebied gebruiken als onderdeel van hun leefgebied, zoals buizerd, sperwer, havik, steenuil, ransuil en kerkuil.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

In deze situatie zijn enkele vogelsoorten aangetroffen dan wel te verwachten waarvan de functionele leefomgeving jaarrond beschermd is. Het gaat om soorten als zwarte roodstaart, koolmees, pimpelmees, spreeuw, bonte vliegenvanger, grauwe vliegenvanger, gekraagde roodstaart, torenvalk, blauwe reiger en raaf.

Overige (broed)vogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogels van bossen, struwelen en het agrarisch gebied. Onder andere de volgende vogelsoorten kunnen gebruikmaken van het plangebied; houtduif, Turkse tortel, zanglijster, grasmus, braamsluiper, tuinfluiter, Kievit, graspieper, merel, roodborst en winterkoning.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Dergelijke nesten of een functionele leefomgeving zijn binnen en rondom het plangebied niet aangetroffen.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Gelet op de beperkte omvang van de projectlocatie en het beperkte aanbod aan geschikt leefgebied voor deze soorten, gaat het om slechts enkele broedparen van genoemde algemeen voorkomende soorten. Er zijn in de omgeving voldoende alternatieve nestmogelijkheden en leefgebied aanwezig. Genoemde soorten zijn bovendien goed in staat alternatieve nestplaatsen te vinden. Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is om deze redenen dan ook niet aan de orde.

Overige (broed)vogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, alsook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren kan in veel situaties worden voorkomen dat gehandeld wordt in strijd met deze verbodsbepaling. De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort.

De aanleg van het zonnepark dient buiten het broedseizoen te gebeuren van 1 maart tot 15 juli. Binnen het plangebied kunnen met name nesten van grond broedende soorten aanwezig zijn als kievit, graspieper en veldleeuwerik. Met name kievit broedt graag op oude maisakkers, waarbij de nesten en jongen zeer gevoelig zijn voor werkzaamheden welke betrekking hebben op de bodem van het plangebied. Indien de panelen eenmaal zijn geplaatst zal het plangebied niet meer gebruikt worden door bovenstaande soorten en kunnen overige werkzaamheden zoals het installeren van de panelen wel binnen het broedseizoen plaatsvinden.

Conclusie: bij de werkzaamheden welke betrekking hebben tot het bouwrijp maken van het plangebied dient rekening gehouden te worden met grondbroedende vogelsoorten in de periode 1 maart tot 15 juli.

6.4 Reptielen

Voorkomen en functie

Beschermde reptielen, zoals ringslang, gladde slang, levendbarende hagedis en hazelworm, zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen en venranden. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied.

Effecten en ontheffing

Op basis van het aanwezige biotoop kunnen beschermde reptielen worden uitgesloten. Negatieve effecten op reptielen zijn dan ook niet aanwezig. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor reptielen niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor reptielen niet noodzakelijk.

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

6.5 Amfibieën

Voorkomen en functie

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied incidenteel gebruiken als landbiotoop. Daarnaast kunnen de aanwezige waterelementen gebruikt worden als voortplantingsbiotoop.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

In de omgeving van het plangebied zijn ook waarnemingen bekend van kamsalamander en poelkikker (NDFF, 2020). Voor beide soorten zijn geen geschikte voortplantingswateren in de vorm van voedselarme poelen en vennen aanwezig. Daarnaast ontbreekt ook geschikt landbiotoop in de vorm van een goed ontwikkelde strooisel laag, stenenstapels en dood hout.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ingreep zal mogelijk leiden tot een beperkt en tijdelijk verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Na de herinrichten zal het plangebied geschikter zijn dan in de huidige situatie het geval is. De aanwezige waterelementen blijven ook gehandhaafd. Daarnaast is voor deze beschermde soorten bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op basis van de aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is voor amfibieën niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor amfibieën niet noodzakelijk.

6.6 Vissen

Voorkomen en functie

Mogelijk komen binnen het plangebied enkele niet beschermde vissoorten voor als drie- en tiendoornige stekelbaars, baars, rietvoorn en blankvoorn. Beschermde vissoorten kunnen op basis van verspreidingsgegevens en geschikt biotoop worden uitgesloten.

Effecten en ontheffing

Beschermde vissen zijn niet in het plangebied aanwezig. Daarnaast worden negatieve effecten op vissoorten niet verwacht vanwege het handhaven van alle watervoerende elementen in het plangebied. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming voor vissen is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

7 Conclusie

7.1 Beschermde soorten

7.1.1 Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ontwikkeling zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

7.1.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

Vleermuizen

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor vleermuizen niet noodzakelijk indien gewerkt wordt gedurende daglicht, na zonsopkomst en voor zonsondergang in de periode 1 maart tot en met 30 november. Buiten deze periode zijn vleermuizen niet actief.

Das

Voor das maakt het plangebied onderdeel uit van het foerageergebied, dit foerageergebied blijft behouden tijdens en na het inrichten van het plangebied als zonnepark. Om negatieve effecten tijdelijk te voorkomen dient gewerkt te worden na zonsopkomst en voor zonsondergang.

Broedvogels

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, als ook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen² uit te voeren.

De aanleg van het zonnepark dient buiten het broedseizoen te gebeuren van 1 maart tot 15 juli. Met name kievit broedt graag op oude maisakkers, waarbij de nesten en jongen zeer gevoelig zijn voor werkzaamheden welke betrekking hebben op de bodem van het plangebied. Indien de panelen eenmaal zijn geplaatst zal het plangebied niet meer gebruikt worden door bovenstaande soorten en kunnen overige werkzaamheden zoals het installeren van de panelen wel binnen het broedseizoen plaatsvinden.

² In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

7.1.3 Algemene zorgplicht

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermden soorten, en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer er redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten:

De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Een AERIUS-berekening is altijd noodzakelijk om de uitstoot en depositie van stikstof, en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden te bepalen. Deze berekening wordt uitgevoerd in een afzonderlijke rapportage.

7.2 Bescherming houtopstanden

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

7.3 Gelders Natuurnetwerk

Het plangebied grenst aan begrensd GNN-gebied, in de provincie Gelderland bestaat er voor deze natuurgebieden echter geen externe werking. Een negatief effect op begrensd GNN-gebied kan derhalve worden uitgesloten.

7.4 Groene ontwikkelingszone

Het plangebied valt als geheel binnen de begrenzing van de Groene Ontwikkelingszone (GO) van de provincie Gelderland. De geplande ontwikkeling van het zonnepark aan de Woudhuizermark te Apeldoorn is echter niet in strijd met de kernkwaliteiten van het deelgebied 141 Apeldoorn – Twello en de hiervoor opgestelde ontwikkelingsdoelstellingen binnen de GO. Er vindt geen negatief effect plaats op de kwaliteit, kwantiteit en de samenhang van het gebied. Voor de onderdelen kwaliteit en samenhang wordt tevens zelfs een positief effect verwacht. Hierdoor wordt de geplande ontwikkeling uitvoerbaar geacht voor het onderdeel gebiedsbescherming van het GNN en de GO.

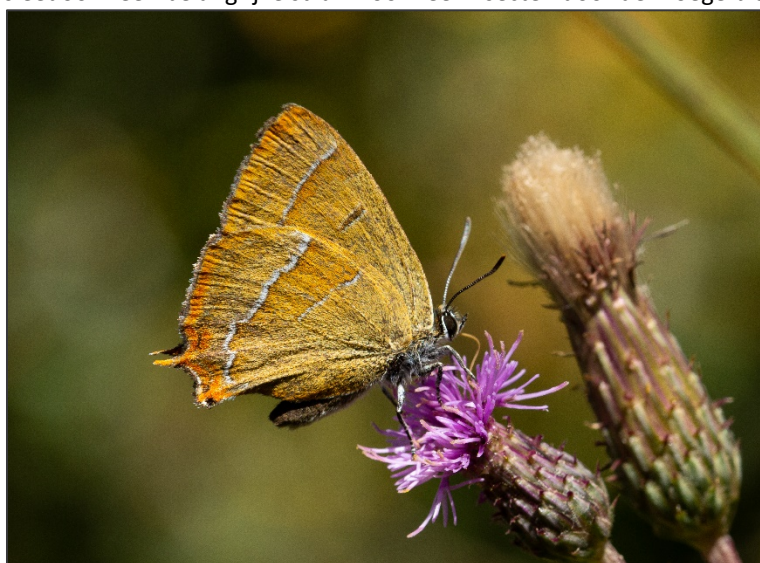
7.5 Natuurontwikkeling

Planten

Er liggen kansen voor het ontwikkelen van vegetatief soortenrijke onderwater en oever vegetatie door het stoppen met bemesten en graven van natuurvriendelijke oevers. Soorten als waterviolier zijn indicierend voor een goede waterkwaliteit. Daarnaast kan bij het creëren van bloem- en kruidenrijk grasland gekozen worden voor het opbrengen van een lokaal donormengsel uit een goed ontwikkelde berm of grasland, hierdoor wordt het plangebied sneller gekoloniseerd door lokale, soort specifieke insectensoorten.

Sleedoornpage

Op korte afstand van het plangebied is een populatie sleedoornpage bekend. Om het leefgebied van sleedoornpage (afbeelding 8) te versterken wordt geadviseerd om bij het aanplanten van struweel en hagen veelvuldig te kiezen voor het aanplanten van de waardplant, sleedoorn (afbeelding 9). Naast sleedoornpage is sleedoorn een belangrijke struik voor veel insecten door de vroege bloeitijd (maart).

Afbeelding 8: Imago van sleedoornpage op akkerdistel, foto door B. Haamberg, adviseur ecologie bij Eelerwoude.

Afbeelding 9: Bloeiende sleedoorn, foto door N. Otten, adviseur ecologie bij Eelerwoude.

7.6 Uitvoerbaarheid van de plannen

Mits rekening gehouden wordt met de voorgenoemde maatregelen en werkwijze is geen overtreding van de natuurwetten en natuurbeleid aan de orde. Vanuit de eisen van de natuurbescherming is het plan derhalve uitvoerbaar.

7.7 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

8 Literatuur

- ESRI. (2020). ArcMap. Nederland.
- NDFF. (2020). *uitvoerportaal*. Opgehaald van ndff-ecogrid.nl: <https://ndff-ecogrid.nl/>
- Provincie Gelderland. (2020). *Kernkwaliteiten GNN GO*. Opgehaald van gelderland.maps.arcgis.com: <http://gelderland.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=92d4c54aed8147ae8aa704c312f719bc>

Soorteninformatie:

www.vlinderstichting.nl

www.sovon.nl

www.ravon.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd³.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

³ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernietigen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaat- sen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernietigen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplanting- plaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernietigen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernietigen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernietigen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernietigen

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernietigen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (*artikel 10*). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Eelerwoude

www.eelerwoude.nl